

Näringsutskottets betänkande

1980/81:47

över proposition 1980/81:100 i vad avser tekoindustrin och läderskoindustrin jämte motioner

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels proposition 1980/81:100 bilaga 14 (handelsdepartementet) avsnitt 4.2 (s. 93–114) – dvs. den del av framställningen rörande ekonomiskt försvar som gäller programmet Beklädnad m. m. – och förslagen på s. 124 i motsvarande del, avseende tekoindustrin och läderskoindustrin,

dels fyra motioner rörande dessa industrier som har väckts under allmänna motionstiden år 1981.

Propositionen i berörda delar och motionerna redovisas i det följande.

Upplysningar i ärendet har inför utskottet lämnats av företrädare för Sveriges textil- och konfektionsindustriförbund, Textilrådet, Konfektionsindustriföreningen och Svensk industriförening, vilka också har tillställt utskottet en promemoria.

Sveriges köpmannaförbund och Sveriges textilhandlareförbund har gemensamt ingivit en skrivelse i ärendet.

En skrivelse har också inkommit från Svenska lönsömmares förbund.

Propositionen

Förslag

Under här aktuella avsnitt i proposition 1980/81:100 bilaga 14 föreslås (s. 124) att riksdagen

1. godkänner de riktlinjer för det ekonomiska försvarets fortsatta utveckling som föredragande statsrådet har förordat,
2. godkänner vad föredragande statsrådet har förordat om inriktningen av de fortsatta statliga åtgärderna på tekoområdet.

Huvudsakligt innehåll

Det avsnitt i budgetpropositionen som behandlas här avser programmet Beklädnad m. m. inom programplanen för ekonomiskt försvar. Inledningsvis redogörs för de utredningar inom tekoområdet som har genomförts i enlighet med beslut av riksdagen våren 1979. Vidare redovisas utvecklingen

inom branschen åren 1979 och 1980. Mot bakgrund av det statsfinansiella läget föreslås i propositionen att de av riksdagen antagna målen avseende produktionskapacitet, produktionsvolym m. m. för teko- och skoindustrierna i fortsättningen skall betraktas som riktmärken.

Inriktningen och omfattningen av det statliga stödet till tekoindustrin under budgetåren 1970/71–1979/80 och regeringens förslag om sådant stöd för budgetåret 1980/81 redovisas. Handelsministern säger sig på grundval av en översyn av stödformerna inom tekoindustrin som gjorts inom regeringskansliet inte vara beredd att nu lämna några förslag om väsentligt förändrade stödformer. Han erinrar samtidigt om att vissa ändringar i fråga om reglerna för det s. k. äldrestödet föreslås i budgetpropositionen under arbetsmarknadsdepartementets huvudtitel. Vad gäller handelspolitiska åtgärder sägs i propositionen att det inom regeringskansliet i samråd med berörda instanser övervägs vilka former en begränsning av textilimporten fortsättningsvis kan ha för svenskt vidkommande.

Motionerna

De motioner som behandlas här är

1980/81:487 av Lennart Brunander (c) och Maj Pehrsson (c), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalt och regionalt inflytande [samt] utlokalisering av statlig verksamhet,

1980/81:1102 av Lars Werner m. fl. (vpk), vari hemställs att riksdagen

1. uttalar att minimimålet för tekopolitiken skall vara bevarandet av nuvarande antal arbeten,

2. hos regeringen begär förslag till åtgärder för att nedbringa tekoimportens andel till 60 % på sätt som i motionen anges,

3. hos regeringen begär förslag till nationalisering av alla större tekoenheter i landet och deras sammanförande till ett statligt tekokombinat,

4. uttalar att de arbetandes representanter bör ha majoritet i lednings- och styrorgan inom den statligt ägda tekoindustrin,

5. uttalar att producentkooperativ verksamhet inom tekosektorn bör aktivt främjas,

6. hos regeringen begär förslag om bildande av ett statligt importbolag genom vilket all tekoimport skall gå,

7. hos regeringen begär förslag till lagstiftning om obligatoriska, allmänna kvalitetsnormer för tekovaror,

8. hos regeringen begär förslag till lag med reglering av handelns prissättning i enlighet med vad som i motionen anförts,

9. som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om tekoproduktionens inriktning.

1980/81:1494 av Olof Palme m. fl. (s), vari hemställs att riksdagen

1. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om målsättningen för tekoindustrin och läderskoindustrin,

2. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvärdering av och aktiviteter inom branschprogrammet för tekoindustrin,

3. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förslag som bör tas upp i det fortsatta utrednings- och planeringsarbetet på tekoområdet,

4. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förberedelsearbetet inför de kommande förhandlingarna om nytt multifiber-avtal,

5. hos regeringen begär att kommerskollegium får i uppdrag att under innevarande år utarbeta ett konkret förslag till ett rent globalarrangemang exklusive EG- och EFTA-området,

6. begär att regeringen vidtar sådana åtgärder att förslag om ursprungsmärkning av kläder under innevarande år kan presenteras för riksdagen,

7. begär att regeringen snarast framlägger förslag till effektivisering av begränsningssystemet för tekoimport i enlighet med vad i motionen anförts.

8. från regeringen begär förslag till lagstiftning i fråga om prissättningsmetoder inom beklädnadshandeln,

9. som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett system för importreglering med långtgående krav på importörerna,

1980/81:1785 av Per Israelsson (vpk), vari hemställs att riksdagen hos regeringen hemställer om en snar översyn av läget inom den svenska skoindustrin, i enlighet med vad som anförts i motionen, och att härvid beaktas att minst 1980 års sysselsättnings- och produktionsnivå uppehålls inom Örebro-Kumlaregionen.

Bakgrund

Tidigare behandling av frågan om tekopolitikens inriktning

I det följande redovisas de uttalanden som åren 1978–1980 har gjorts av näringsutskottet och riksdagen när det gäller inriktningen av den statliga politiken på tekoområdet.

Riksdagen anmodade i december 1978 regeringen att utarbeta en övergripande plan för samhällets insatser på tekoområdet på såväl kort som lång sikt (NU 1978/79:16, rskr 1978/79:122). Planen borde syfta till att den dåvarande produktionsvolymen i allt väsentligt skulle bibehållas. Den borde grundas på försörjningspolitiska och arbetsmarknadspolitiska bedömningar och vidare innehålla förslag till samordnande insatser från samhällets sida, ägnade att underlätta strukturförändringar i socialt acceptabla former med

hänsynstagande till den regionala balansen.

I mars 1979 lade regeringen fram proposition 1978/79:145 om åtgärder för tekoindustrin. Propositionen innehöll en övergripande plan för tekoindustrin för budgetåren 1979/80–1981/82. I planen angavs bl. a. nivåer för den löpande produktion av olika tekovaror som behövdes av försörjningsberedskapsskäl.

Näringsutskottet (NU 1978/79:48) konstaterade att proposition 1978/79:145 i vissa hänseenden inte motsvarade de av riksdagen tidigare uppställda kraven. I detta sammanhang uttalade utskottet bl. a. att situationen för tekoindustrins del från flera utgångspunkter var allvarlig. Utskottet anförde vidare att det är ett vitalt intresse för svenskt vidkommande att landet har en livskraftig och, så långt möjligt, diversifierad tekoindustri inom landets gränser. Ett rimligt mått av försörjningsberedskap förutsätter, framhöll utskottet, att tillgången på maskiner och välutbildad personal är säkerställd redan i fredstid. Utskottet ansåg att riksdagen inte borde frångå sitt tidigare önskemål om att den dåvarande produktionsvolymen i allt väsentligt skulle bibehållas. En planering med detta mål borde, anförde utskottet, som riksdagen redan uttalat grundas på försörjningspolitiska, arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska bedömningar (s. 15). Riksdagen gav som sin mening till känna vad utskottet anført i nu berörda delar (rskr 1978/79:390).

I annat sammanhang (s. 23) erinrade utskottet om att Sveriges behov av tekovaror vid denna tidpunkt till mer än 70 % täcktes av importerade varor. För vissa varor låg importandelen över 80 %. Utskottet uttalade att ett långsiktigt mål för den statliga tekopolitiken borde vara att svensk industri skall svara för 30 % eller mer av den totala tillförseln av tekovaror. Någon formell låsning på denna nivå borde dock ej komma i fråga, sade utskottet. Uttalandet gjordes inledningsvis i ett avsnitt där utskottet föreslog vissa meningsyttringar av riksdagen beträffande handelspolitiska åtgärder.

Våren 1980 avstyrkte utskottet en socialdemokratisk partimotion i vilken riktades kritik mot regeringens sätt att verkställa riksdagens tekobeslut från våren 1979. Utskottet erinrade härvid (NU 1979/80:39 s. 13) om att regeringen hade givit direktiv till olika utredningsorgan att beakta innehållet i bl. a. näringsutskottets betänkande år 1979 om tekoindustrin. En "bärande tanke" i detta betänkande var att 1978 års produktionsvolym i tekoindustrin i allt väsentligt skulle bibehållas. Den plan med detta mål som utskottet efterlyste skulle grundas på försörjningspolitiska, arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska bedömningar. Utskottet utgick från att detta av riksdagen uppställda krav utgjorde "själva utgångspunkten för utredningsarbetet" och ansåg det inte erforderligt med ett särskilt uttalande från riksdagens sida härom.

De socialdemokratiska ledamöterna i utskottet pekade i en reservation (s. 22) på "att ett annat av de mål som riksdagen har uppställt för tekobranschen, nämligen att svensk industri helst bör svara för 30 % eller mera av den

totala tillförseln av tekovaror, inte har kunnat upprätthållas". De ansåg att riksdagen borde uttala att de blivande utredningsförslagen skulle svara mot målet att produktionsvolymen i tekoindustrin skall i stort bibehållas.

I november 1980 avgav utskottet ett yttrande (NU 1980/81:1 y) till försvarsutskottet över den del av proposition 1980/81:20 om besparingar i statsverksamheten m. m. som ansåg inriktningen av den statliga politiken på tekoområdet m. m. jämte motioner.

I propositionen uttalade handelsministern att målen för tekopolitiken måste ses i förhållande till de konkurrensmässiga förutsättningar som finns att upprätthålla en viss produktionsnivå. Den grundläggande förutsättningen är härvid hur det svenska kostnadsläget utvecklas i förhållande till våra viktigaste konkurrentländer. Om en tillräcklig konkurrenskraft inte kan uppnås och om målen skall vidmakthållas återstår endast att tillgripa stödåtgärder och/eller handelspolitiska restriktioner. Utrymmet för sådana åtgärder är emellertid begränsat mot bakgrund av det statsfinansiella läget och de handelspolitiska åtagandena, anförde handelsministern.

Utskottet pekade i sitt yttrande på att frågan om den framtida inriktningen av den statliga politiken på tekoområdet skulle komma att föreläggas riksdagen i början av år 1981. Tekodelegationen hade för kort tid sedan på grundval av ett omfattande utredningsmaterial till regeringen överlämnat en rad förslag till åtgärder. Beredning av dithörande frågor pågick inom regeringskansliet. Utskottet ansåg inte att det fanns skäl för riksdagen att göra något uttalande med anledning av vad som hade anförts i propositionen eller i motionerna om mål för tekopolitiken. Utskottets socialdemokratiska ledamöter anförde i en avvikande mening (s. 5) bl. a. att det fanns anledning erinra om att det är regeringens uppgift att genom aktiva insatser säkerställa att de mål som riksdagen har fastlagt för tekopolitiken uppnås.

Försvarsutskottet anförde i sitt av riksdagen godkända betänkande (FöU 1980/81:10) i likhet med näringsutskottet att riksdagen – i avvaktan på aviserade förslag i budgetpropositionen 1981 – inte borde göra något uttalande om tekopolitikens inriktning. Reservation avgavs av försvarsutskottets socialdemokratiska ledamöter.

Vissa statistiska uppgifter

Statistiska centralbyråns enhet för industristatistik har nyligen publicerat vissa uppgifter beträffande textilindustrin under år 1980 (Statistiska meddelanden, serie Iv, april 1981).

Textilindustrins produktion av *garn och vävnader* (inkl. vävda mattor) uppgick till 50 033 ton, en minskning med 7 % jämfört med år 1979. Minskningen räknat i ton hänförde sig främst till mattor (– 13 %). Produktionen av trikåväv minskade med 12 % och produktionen av garn och vävnader i övrigt med 4 %. Importen minskade med 3 % till 86 700 ton. Exporten uppgick till 23 597 ton, vilket innebar en minskning med 4 %.

Importens andel av tillförseln var oförändrat 77 %. Industrisysselsättningen mätt i antalet arbetade timmar minskade med 2 % under år 1980 jämfört med år 1979.

Produktionen av *kläder* – beräknad i fasta priser – ökade med 3 %. Produktionen av triåkläder ökade med 6 % och produktionen av övriga kläder med 1 %. Importen ökade med 7 % och exporten med 10 %. Importens andel av tillförseln ökade med 2 procentenheter till 80 %. Sysselsättningen i beklädnadsindustrin, mätt i antalet arbetade timmar, minskade med 7 %.

Utskottet

Inledning

Riksdagen begärde i december 1978 att regeringen skulle åstadkomma en övergripande plan för samhällets insatser på tekoområdet på såväl kort som lång sikt. Riksdagen angav även utgångspunkterna för utredningsarbetet. Detta skulle bl. a. syfta till att den dåvarande produktionsvolymen i allt väsentligt skulle bibehållas (se s. 3).

Med anledning av riksdagens beslut lade regeringen i mars 1979 fram en övergripande plan för tekoindustrin med förslag till olika stödåtgärder (se s. 4). Riksdagen fann att denna plan i vissa hänseenden inte motsvarade de angivna kraven. Näringsutskottet konstaterade i sitt betänkande bl. a. att regeringen syntes vara beredd att godta en viss minskning av produktionsvolymen i branschen. Utskottet ansåg vidare att framförhållningen i planeringen borde vara längre än de tre år som regeringen hade förordat. Enligt utskottets mening borde kompletterande utredningar göras även på andra delområden inom tekobranschen. Riksdagen gav som sin mening regeringen till känna att en ny plan med det av utskottet förordade innehållet borde utarbetas och att det utredningsarbete som erfordrades borde göras av de ansvariga organen på området, dvs. tekodelegationen, statens industriverk, överstyrelsen för ekonomiskt försvar (ÖEF) och arbetsmarknadsstyrelsen (AMS). Riksdagen önskade vidare en kartläggning av den tillgängliga kapaciteten och det långsiktiga behovet av yrkesinriktad arbetskraft inom tekoindustrin. Riksdagsbeslutet omfattade även önskemål om vissa åtgärder på handels-, arbetsmarknads- och industripolitikens områden.

År 1980 behandlade riksdagen frågor om tekoindustrin vid två tillfällen. Det senaste var på hösten med anledning av vad handelsministern då – i proposition 1980/81:20 om besparingar i statsverksamheten m. m. – hade anfört om målen för tekopolitiken. Vid båda tillfällena kritiserades regeringens tekopolitik i motioner från socialdemokratiskt håll. Dessa ledde inte till några uttalanden av riksdagen. Näringsutskottet fäste emellertid uppmärksamheten på det pågående utredningsarbetet och på regeringens avsikt att i början av år 1981 förelägga riksdagen frågan om den framtida inriktningen av den statliga politiken på tekoområdet.

Försörjningsberedskapspolitiskt mål för tekopolitiken

Riksdagen tog år 1977 ställning till mål för försörjningsuthållighet och försörjningsstandard på tekoområdet (prop. 1977/78:42, FöU 1977/78:5, rskr 1977/78:81). I fråga om krisimporten godkände riksdagen ett regeringsförslag om att den borde antas uppgå till 18–28 % av den normala fredsimporten.

Mot bakgrund av bl. a. studier som genomfördes år 1978 av ÖEF, AMS och industriverket redovisade regeringen våren 1979 nivåer avseende den produktionskapacitet som av försörjningsberedskapsskäl bör upprätthållas i form av löpande produktion (prop. 1978/79:145). Härvid förutsattes en krisimport på omkring en fjärdedel av den årliga importen under åren 1974–1976.

I budgetpropositionen (bil. 14 s. 105) redovisas nu att ÖEF under år 1980 har upprättat en ny försörjningsplan för tekoområdet. I denna plan anges vilken produktion som behövs i en krissituation. Uppgifter om produktionsbehovet ställs (s. 106) samman med uppgifter om vilken produktion inom tekoområdet som ÖEF beräknar vara möjlig. Därvid anges hur försörjningsberedskapsläget har utvecklats under åren 1979 och 1980. Med utgångspunkt i gällande mål för försörjningsberedskapen på tekoområdet och ÖEF:s bedömning av möjlig produktion i en krissituation är beredskapsläget på det grundtextila området relativt tillfredsställande, anför handelsministern. I fråga om kläder föreligger däremot vissa brister.

I sammanhanget lämnas i propositionen (s. 105 f.) uppgift om den anslagsnivå som enligt ÖEF erfordras för att nuvarande målsättning skall kunna upprätthållas.

Regeringen föreslår inte någon ändring av planeringsnormerna för försörjningsberedskapen på tekoområdet. Det är emellertid, anför det i propositionen, viktigt att en balans upprätthålls mellan olika försörjningsområden inom det ekonomiska försvaret, så att vid givna ekonomiska resurser en hög ambitionsnivå på ett område inte medför allvarliga brister inom andra sektorer. Med hänsyn till det statsfinansiella läget förordas därför att ett upprätthållande av den produktionskapacitet i fråga om olika tekovaror som enligt gällande planeringsnormer erfordras av försörjningsberedskapsskäl skall betraktas som ett riktmärke för den fortsatta försörjningsberedskapspolitiken. Då det är önskvärt att åstadkomma ett så långt möjligt enhetligt mål för försörjningsberedskapen inom programmet Beklädnad m. m. bör, uttalas det vidare, motsvarande gälla även för målet att upprätthålla en årlig produktion om 2–2,5 milj. par läderskor.

I den socialdemokratiska partimotionen 1980/81:1494 kritiserar bl. a. regeringens bedömning att den möjliga produktionen i stort skulle svara mot den behövliga. Detta förutsätter dels att det i en kristid går att fördubbla arbetsstyrkan, dels att inga väsentliga förändringar sker av produktionskapaciteten, säger motionärerna. De finner det tveklaktigt att det går att

genomföra en fördubbling av arbetsstyrkan. Vad gäller den andra förutsättningen, beträffande produktionskapaciteten, anför de att det i propositionen redovisas att utvecklingen har lett till ny utslagning under den senaste tiden utan att regeringen drar några slutsatser av detta. Motionärerna pekar på att regeringens inställning mynnar ut i att det som år 1977 var ett mål för försörjningsberedskapen nu förvandlas till ett riktmärke. De kräver att den av riksdagen beslutade målsättningen för teko- och läderskoindustrierna skall ligga fast. Regeringens förslag angående programmet för ekonomiskt försvar kritiserar. Motionärerna säger sig inte kunna acceptera en politik som sätter åtgärderna för människans försörjning i kristider på undantag. Deras konkreta förslag beträffande försörjningsberedskapen inom beklädnadsområdet tas upp i ett avsnitt i motionen som behandlar finansiella frågor. De förslag som framläggs där behandlas av försvarsutskottet.

Näringsutskottet konstaterar att regeringen inte föreslår någon ändring av planeringsnormerna för försörjningsberedskapen på tekoområdet. Detta kommer till uttryck i den nyss citerade formuleringen att ett upprätthållande av den produktionskapacitet i fråga om tekovaror som enligt gällande planeringsnormer erfordras av försörjningsberedskapsskäl skall betraktas som ett riktmärke för den fortsatta försörjningsberedskapspolitiken. Till denna formulering ansluter sig utskottet, som sålunda tillstyrker regeringens förslag beträffande försörjningsberedskapspolitiskt mål och därmed avstyrker motion 1980/81:1494 i motsvarande del.

Övriga mål för tekopolitiken

Det försörjningsberedskapspolitiska målet är bara ett av de mål som styr tekopolitiken.

Ytterligare diskuteras i propositionen (s. 103 f.) allmänna industri- och arbetsmarknadspolitiska mål, målet om en i allt väsentligt bibehållen produktionsvolym och målet att svensk tekoindustri skall svara för 30 % eller mer av den totala tillförseln av tekovaror. Som framgår av redogörelsen tidigare (s. 3) anmodade riksdagen år 1978 regeringen att utarbeta en övergripande plan för samhällets insatser på tekoområdet. Planen skulle grundas på såväl försörjningsberedskapspolitiska som arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska bedömningar. Den skulle vidare syfta till att den dåvarande produktionsvolymen i allt väsentligt skulle bibehållas. I det följande tar utskottet upp de övriga frågor om mål för tekopolitiken som har aktualiserats i motionsyrkanden.

Det övergripande industripolitiska målet i fråga om tekoindustrin är enligt propositionen (s. 103) mot bakgrund av de förändrade konkurrensbetingelserna för branschen att främja sådana omställningar som stärker konkurrenskraften och därmed sysselsättningen på lång sikt. Det arbetsmarknadspolitiska målet är att bereda långsiktig trygg sysselsättning.

När det gäller de regional- och sysselsättningspolitiska aspekterna anför

(s. 108) att det inte klart framgår av riksdagens beslut vilken konkret inverkan som arbetsmarknads- och regionalpolitiska hänsyn skall ha på tekopolitiken. Regional- och sysselsättningspolitiska åtgärder inom en tillbakagående bransch kan, sägs det, motiveras med att man vill minska takten i branschens omställning för att underlätta omställningen för berörd personal. Att med hjälp av statligt stöd permanent söka upprätthålla sysselsättningen inom en bransch skulle vara en ny princip inom industri- och arbetsmarknadspolitik.

Vad gäller det av riksdagen beslutade målet om en i allt väsentligt bibehållen produktionsvolym menar handelsministern att det inte kan vara fråga om att oavsett statsfinansiella och andra kostnader upprätthålla en viss produktionsvolym. Att 1978 års produktionsvolym skall upprätthållas bör emellertid enligt regeringens förslag utgöra ett riktmärke för den fortsatta tekopolitiken. Vad gäller 30 %-målet konstateras i propositionen att andelen svensktillverkade varor i den totala tillförseln av tekoprodukter efter år 1976 har legat under 30 %.

Som har nämnts tidigare anför i motion 1980/81:1494 att den av riksdagen beslutade målsättningen för teko- och läderskoindustrierna skall ligga fast. Motionärerna säger att det är orimligt att såsom nu sker tillåta en successiv försvagning av den svenska tekoindustrin och i efterhand korrigera målsättningen för branschen mot undan för undan lägre ambitionsnivåer.

Utskottet konstaterar att produktionsvolymen inom tekoindustrin åren 1979 och 1980 i stort motsvarar 1978 års produktionsvolym. Det mål för produktionsvolymen som tidigare har uppställts av riksdagen har sålunda i allt väsentligt kunnat uppfyllas. Det finns enligt utskottets mening f. n. inte anledning att revidera riksdagens tidigare ställningstagande i fråga om produktionsnivån. Utskottet – som utgår ifrån att regeringen fortsätter att noga följa utvecklingen inom tekobranschen – har emellertid inget att erinra mot att den angivna nivån betecknas som ett riktmärke i stället för ett mål. Det kan, såsom framhålls i propositionen, inte bli fråga om att upprätthålla en viss produktionsvolym utan hänsyn till kostnaderna. Utskottet tillstyrker sålunda propositionens förslag beträffande mål för tekopolitiken utöver vad som tidigare behandlats och avstyrker motion 1980/81:1494 i motsvarande del.

Enligt vänsterpartiet kommunisternas partimotion 1980/81:1102 bör minimimålet för tekopolitiken vara att nuvarande antal arbeten bevaras. Utskottet vill erinra om att ett sådant krav med hänsyn till en positiv produktivitetsutveckling innebär att produktionsvolymen måste öka. Vid oförändrad produktionsvolym, vilket är det mål som riksdagen tidigare har uppställt, blir konsekvensen ofrånkomligen att antalet arbetstillfällen i branschen minskar något. Med hänvisning till vad här sagts avstyrker utskottet det nu berörda motionsyrkandet.

Industripolitiska åtgärder m. m.

Regeringen har i budgetpropositionen 1981 under anslagsrubriken Branschfrämjande åtgärder (prop. 1980/81:100 bil. 17 punkt B 7) vad avser tekoindustrin beräknat en minskning av anslaget med 2 milj. kr. till 40 milj. kr. för budgetåret 1981/82. I den socialdemokratiska partimotionen 1980/81:1494 föreslås att anslaget skall var oförändrat 42 milj. kr. Yrkandet på denna punkt återfinns i en av socialdemokraterna i näringsutskottet avlämnad motion (1980/81:1043) rörande gjuteriindustrin. Utskottet avser att behandla anslaget till branschfrämjande åtgärder i dess helhet i annat sammanhang.

I motion 1980/81:1494 föreslås att branschprogrammet för tekoindustrin skall utvärderas. Vidare ges synpunkter på aktiviteter inom branschprogrammet. Frågor som enligt motionärerna bör tas upp vid en utvärdering är den praktiska effekten av olika aktiviteter, värdet av genomförda delbranschstudier som underlag för programaktiviteter och insatsernas effekt från regional- och industripolitiska synpunkter. Ett område som bör få ett ökat utrymme inom branschprogrammet är stödet till marknadsföring på hemmamarknaden, menar motionärerna. De vill att det statliga stödet skall få en sådan inriktning att samarbetet mellan skilda företag uppmuntras. Man bör vidare, anför de, försöka utforma stödet på ett sådant sätt att det enbart riktas till den del av företagets produktion som utförs inom landet. Ett ökat samarbete mellan tekobranschen och detaljhandeln anses också böra eftersträvas.

Branschprogrammen inkl. tekoprogrammet har utvärderats flera gånger. Senast gjordes detta år 1978 av statens industriverk på uppdrag av regeringen. Industriverket har redovisat uppdraget dels i sin anslagsframställning för budgetåret 1979/80, dels i samband med att en konsultrapport med utvärdering av branschprogrammets effekter överlämnades till regeringen hösten 1978. Riksdagen uttalade våren 1979 på förslag av näringsutskottet att regeringen utan dröjsmål borde ta upp frågan om stödformernas konstruktion inom tekoområdet (NU 1978/79:48, rskr 1978/79:390). Med anledning härav har inom regeringskansliet genomförts en studie beträffande dessa stödformer. En sammanfattning av studien har redovisats i promemorian (DsH 1980:8) Statliga åtgärder för tekoindustrin. Ett kort sammandrag finns i propositionen (s. 99 f.).

Med hänsyn till de här nämnda utvärderingarna av branschprogrammen och av statliga stödåtgärder i övrigt för tekoindustrin är det enligt utskottets mening f. n. inte av behovet påkallat att någon ny utvärdering görs.

Vad gäller inriktningen av branschprogrammet för tekoindustrin vill utskottet anföra följande. Stöd för marknadsföring på hemmamarknaden omfattas av det nuvarande programmet. Ett ökat stöd inom oförändrad ram innebär att andra aktiviteter inom programmet måste minskas. Statens industriverk får fritt prioritera olika aktiviteter inom en ram som är

gemensam för bidrag till konsultundersökningar och stöd till marknadsföring på hemmamarknaden. Enligt utskottets mening bör industriverket även fortsättningsvis få svara för dessa prioriteringar. Utskottet vill erinra om att det stöd som kan ges till marknadsföring på hemmamarknaden är avsett för bidrag till kollektiva marknadsföringsåtgärder med inriktning på hemmamarknaden, avsedda att stärka avsättningsmöjligheterna för svenska teko-produkter. Enligt vad utskottet har inhämtat har industriverket när det gäller samarbete mellan branschen och detaljhandeln gett stödet den innebörd som motionärerna föreslår. Utskottet ser positivt på möjligheterna att genom det nu diskuterade stödet stärka avsättningen för svenska tekoprodukter. Mot bakgrund av vad som här har anförts finns det, menar utskottet, inte anledning för riksdagen att göra något uttalande till regeringen i denna fråga. Motionen avstyrks sålunda i denna del.

Vänsterpartiet kommunisterna föreslår i motion 1980/81:1102 att alla större tekoenheter skall nationaliseras och att de skall sammanföras till ett statligt tekokombinat. Motionärerna vill också att riksdagen skall uttala att de arbetandes representanter skall ha majoritet i lednings- och styrorgan inom den statligt ägda tekoindustrin. Riksdagen har flera gånger tidigare – senast våren 1980 (NU 1979/80:39) – avslagit yrkanden av liknande innebörd. Utskottet kan inte heller nu ställa sig bakom dessa förslag. Motionen avstyrks i nu nämnd del.

I samma motion föreslås att producentkooperativ verksamhet inom tekosektorn skall främjas aktivt. Frågan om arbetskooperativ behandlas generellt i proposition 1980/81:130 om industripolitikens inriktning m. m. Utskottet, som sålunda får anledning att återkomma till ämnet mera utförligt, menar att det nu aktuella motionsyrkandet bör lämnas utan åtgärd. Utskottet avstyrker också yrkandena i ifrågavarande motion beträffande lagstiftning om obligatoriska, allmänna kvalitetsnormer för tekovaror och om tekoproduktionens inriktning. Motionärerna vill att produktionen genom tvingande kvalitetsnormer skall inriktas på ändamålsenlighet och behov. Enligt utskottets mening är inte lagstiftning en lämplig metod för att nå sådana syften. Inom ramen för en socialt inriktad marknadsekonomi är det främst en uppgift för konsumenterna själva att, med bistånd av de myndigheter som handhar konsumentfrågor, skapa och upprätthålla efterfrågan på sådana produkter som bäst gagnar dem vad gäller kvalitet och pris.

Utredningsarbete rörande beklädnadssektorn

Med anledning av riksdagens beslut i maj 1979 om inriktningen av de statliga åtgärderna för tekoindustrin har regeringen tillsatt en rad utredningar på tekoområdet.

I propositionen (s. 94 f.) redovisas resultatet av de genomförda utredningsuppdragen, nämligen avseende behov och möjlig produktion av tekovaror i en krissituation (ÖEF), möjligheter att i en sådan situation

tillgodose tekoindustrins behov av arbetskraft (ÖEF), tekoindustrins betydelse för sysselsättningen i olika kommuner (AMS) och tekoindustrins förutsättningar i allmänhet på kort och lång sikt (SIND PM 1980:16). Tekodelegationen, som i enlighet med riksdagens beslut har fått regeringens uppdrag att samordna myndigheternas arbete enligt nämnda uppdrag, har till regeringen lämnat synpunkter på myndigheternas rapporter och härutöver redovisat vissa egna förslag. Vidare har delegationen med anledning av ett regeringsuppdrag lämnat en rapport till regeringen om ett program för inhemsk produktion av vissa textilfibrer. Utöver här angivna utredningsrapporter refereras i propositionen den tidigare (s. 10) nämnda rapporten över en studie om stödformer på tekoområdet (Ds H 1980:8).

Utredningsuppdrag inom tekoområdet som ännu inte hade avslutats när budgetpropositionen färdigställdes avser tillgången på och behovet av yrkesutbildad arbetskraft (tekodelegationen), skinn- och läderindustrins omfattning i framtiden (tekodelegationen) och ursprungsmärkning av kläder (ursprungsmärkningsutredningen, H 1980:02). De två förstnämnda utredningarna har slutförts i december 1980 (Tekoindustrin och den yrkesutbildade arbetskraften resp. Skinn- och läderindustrins framtida dimensionering). Utredningsresultaten övervägs f. n. inom regeringskansliet. Enligt vad utskottet har inhämtat väntas ursprungsmärkningsutredningen lägga fram sitt betänkande under sommaren 1981.

I den socialdemokratiska partimotionen 1980/81:1494 nämns en rad frågor som enligt motionärerna bör tas upp i det fortsatta utrednings- och planeringsarbetet på tekoområdet. Förslagen gäller inrättande av dels en särskild lånegaranti för säsongkrediter, dels ett statligt ägt saneringsbolag för tekoindustrin, dels särskilda strukturlån av samma typ som finns inom skoindustrin. Forskningsfrågorna bör också ha en självklar plats i den långsiktiga planeringen för tekoområdet, anför motionärerna. De uttalar att det bör ingå i tekodelegationens uppgifter att samordna branschens långsiktiga forskningsfrågor. Vad gäller de mer omedelbara behoven av medel för forskningsverksamhet inom ramen för Textilforskningsinstitutet har motionärerna förutsatt att regeringen skulle återkomma i den industripolitiska propositionen (prop. 1980/81:130).

Riksdagen har flera gånger tidigare behandlat förslag om inrättande av en lånegaranti för säsongkrediter inom tekoindustrin. På förslag av näringsutskottet, som hänvisade bl. a. till redan existerande lånemöjligheter, avslog riksdagen (NU 1978/79:48 s. 35, NU 1979/80:39 s. 14) liknande förslag såväl år 1979 som år 1980.

Utskottet är inte heller nu berett att tillstyrka motionärernas förslag i denna del. I sammanhanget vill utskottet erinra om att företagens likviditetsproblem i samband med säsongsvackorna i viss utsträckning torde kunna lösas med hjälp av rörelselån från de regionala utvecklingsfonderna, särskilda strukturgarantier samt industrigarantilån. Syftet med de särskilda tekostrukturlån som motionärerna förordar torde i viss utsträckning kunna

tillgodoses med de nuvarande särskilda strukturgarantierna.

Riksdagen har tidigare på förslag av näringsutskottet (NU 1978/79:48 s. 34 f.) också avslagit yrkanden om att ett statligt ägt saneringsbolag skulle inrättas för tekoindustrin. Härvidlag har bl. a. hänvisats till ett omfattande utredningsarbete på området vilket enligt riksdagens beslut borde avvaktas innan ställning kunde tas i fråga om inrättande av ett sådant bolag. Utskottet har dock framhållit att det under alla omständigheter saknades anledning att inrätta någon form av saneringsbolag som uteslutande skulle vara avsett för tekoindustrin. Det finns enligt utskottets mening inte heller nu skäl att skapa ett särskilt saneringsbolag för denna bransch. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att regeringen i proposition 1980/81:130 om industripolitikens inriktning m. m. har lämnat vissa förslag rörande rekonstruktion av krisdrabbade företag, rådrumsstöd m. m. Vidare har företagsobeståndskommittén (Fi 1976:03) genom tilläggsdirektiv i april 1980 fått i uppdrag att utreda behovet av ett rekonstruktionsbolag. Uppdraget har begränsats till att gälla rekonstruktion av större företag.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att forskningsfrågorna har en självklar plats i den långsiktiga planeringen för tekoområdet. Över huvud taget har forskning och utveckling fått en allt större betydelse för industrins utveckling och konkurrenskraft. Frågor om teknisk forskning och utveckling kommer utskottet att behandla på grundval av proposition 1980/81:130 om industripolitikens inriktning m. m. Enligt utskottets mening finns det inte skäl för riksdagen att göra något uttalande med anledning av de förslag motionärerna har lämnat avseende forskningen inom tekoindustrin.

Med vad här har anförts avstyrker utskottet motion 1980/81:1494 vad gäller det fortsatta utrednings- och planeringsarbetet på tekoområdet.

I motion 1980/81:1785 lämnas förslag om åtgärder för att bevara svensk *skoindustri*. Motionären erinrar om de mål som riksdagen har satt upp för den svenska läderskoproduktionen och om de ekonomiska insatser som samhället har gjort inom skoindustrin. Han anser att det mot bakgrund av dessa insatser finns anledning för staten att bevaka utvecklingen inom den kvarvarande svenska skoindustrin och se till att utvecklingen blir den önskade. Motionärens förslag går ut på att regeringen skall föranstalta om en snar översyn av läget inom den svenska skoindustrin. Därvid bör beaktas, anför han, att minst 1980 års sysselsättnings- och produktionsnivå skall uppehållas i denna bransch inom Örebro-Kumlaregionen.

Riksdagen beslöt hösten 1978 om ett omstrukturerings- och effektiviseringsprogram för läderskoindustrin avseende åren 1979–1981 (prop. 1978/79:60, NU 1978/79:18, rskr 1978/79:117). Programmet har resulterat i en omstrukturering av branschen. Bl. a. har under det nybildade holdingbolaget Skogruppen AB inordnats sex skoföretag, varav fem är tillverkande enheter. Skogruppen svarar för närmare hälften av den svenska läderskoproduktionen. Omstruktureringen har möjliggjorts genom s. k. skostruktur-lån. Genom avskrivningslån har investeringar möjliggjorts i branschen.

Under omstrukturerings- och effektiviseringsperioden utgår ett allmänt produktionsstöd i form av försörjningsberedskapslån. Läderkoproduktionen har under de senaste två åren stabiliserats och hållit sig inom intervallet 2–2,5 milj. par, vilket motsvarar det mål för årsproduktionen som riksdagen angav år 1977.

ÖEF följer kontinuerligt utvecklingen inom skobranschen. Myndigheten samarbetar därvid med stiftelsen Skoinstitutet, som har till uppgift att bistå skobranschen med bl. a. produkt- och designutveckling, marknadsföring i Sverige och exportförsäljning.

Med hänsyn till de aktiviteter som här har redovisats anser utskottet inte att en särskild översyn av läget inom skoindustrin enligt motionärens förslag är motiverad. Inte heller finner utskottet grund för ett uttalande av riksdagen om att en viss angiven sysselsättnings- och produktionsnivå skall upprätthållas vid skoföretag inom Örebro-Kumla-regionen. Motion 1980/81:1785 avstyrks sålunda.

Handelspolitiska åtgärder

I motion 1980/81:1494 (s) framläggs flera förslag till åtgärder på det handelspolitiska området. Socialdemokraterna har tidigare med anledning av 1979 års tekoproposition och under allmänna motionstiden år 1980 kommit med förslag som till stor del motsvarat dessa.

Inledningsvis anför motionärerna att det inte redovisas några förslag till handelspolitiska åtgärder i budgetpropositionen. De framhåller att tekodelegationen i skrivelse till regeringen uttryckligen har pekat på behovet av sådana åtgärder för att det skall bli möjligt att uppnå målen för tekopolitiken (se prop. 1980/81:100 bil. 14 s. 99). Samtidigt har delegationen konstaterat att våra handelspolitiska åtaganden självfallet måste beaktas vid utformningen av handelspolitiska åtgärder.

Motionärerna erinrar om att det s. k. *multifiberavtalet* löper ut vid utgången av år 1981. Det nuvarande avtalet innebär att industriländerna accepterar en relativt snabb ökning av importen. Med hänsyn till den förväntade uppbromsningen av konsumtionstillväxten är det, menar motionärerna, inte rimligt att godta en lika snabb importökning i det kommande avtalet. En sådan skulle äventyra och sannolikt omöjliggöra att målen för tekopolitiken uppnås. Motionärerna vill också att man från svensk sida skall arbeta för att ett kommande multifiberavtal skall omfatta även skinnkonfektion.

Multifiberavtalet reglerar en stor del av världshandeln med textilier. Avtalet innefattar regler för begränsning av handeln med textilvaror av bomull, ull och konstfibrer. Det är enligt avtalet möjligt för deltagarländerna att ingå bilaterala avtal om begränsning av import av tekovaror. Vid tillkomsten av sådana avtal skall särskild hänsyn tas till importländer med små marknader, hög importandel och liten hemmaindustri. Om parterna är

överens härom kan de under den nuvarande förlängningen av multifiberavtalet på enskilda punkter avtala om avvikelser från detta. Sverige har hittills ingått bilaterala avtal med femton leverantörländer. Begränsningsavtalen omförhandlas fortlöpande. Antalet länder med vilka begränsningsavtal träffats har efter hand ökat.

Vad gäller de förslag beträffande multifiberavtalet som framläggs i den socialdemokratiska partimotionen vill utskottet anföra följande.

Sverige har sedan avtalets tillkomst genom den s. k. nordiska klausulen möjligheter att i bilaterala tekobegränsningsavtal underskrida den tillväxttakt för importen (6 %) som multifiberavtalet föreskriver för normalfallen. Sådana underskridanden har också förekommit. Utskottet utgår ifrån att den nämnda klausulen kommer att finnas kvar i ett ev. nytt multifiberavtal. Det torde då finnas vissa möjligheter att inom avtalsramen nå de syften i fråga om begränsning av importökningen som motionärerna eftersträvar.

Multifiberavtalet omfattar fler fiberslag än det tidigare internationella ramavtalet på tekoområdet, det s. k. bomullstextilavtalet. Enligt vad utskottet har inhämtat från handelsdepartementet har försök gjorts från svensk sida att få ytterligare fiberslag inkluderade i bilaterala avtal under multifiberavtalet. Sådana försök har emellertid mött betydande invändningar och har fått överges. Mot denna bakgrund torde det inte vara möjligt att från svensk sida driva igenom att det nästkommande multifiberavtalet skall omfatta även skinnkonfektion. Motionen avstyrks sålunda vad gäller förslagen om multifiberavtalet.

Ytterligare begärs i motion 1980/81:1494 (s) att regeringen – såsom tekodelegationen har föreslagit – skall ge kommerskollegium i uppdrag att under innevarande år utarbeta ett konkret förslag till ett arrangemang med rena *globalkontingenter* för länderna utanför EG och EFTA. Motionärerna menar att ett förslag till globalkvotering bör utarbetas såsom en beredskapsåtgärd för den händelse ett nytt multifiberavtal inte skulle komma till stånd eller ett sådant avtal skulle få en utformning som inte kan accepteras från svensk sida.

Ett sådant system med rena *globalkontingenter* som motionärerna förespråkar innebär i korthet att totalramar fastställs för importen av olika varugrupper från länder utanför EG och EFTA och att de länder som omfattas av totalramen sedan får inbördes konkurrera om det tillgängliga importutrymmet. Fördelarna och nackdelarna med systemet i fråga har ingående redovisats i 1979 års tekoproposition (prop. 1978/79:145 s. 40).

Vid riksdagens behandling av tekofrågorna år 1979 avslogs ett yrkande om övergång till ett globalkontingentsystem. I motiveringen till den reservation (nr 4) till näringsutskottets betänkande i ärendet som vann riksdagens bifall anfördes särskilt att det med hänsyn till Sveriges åtaganden inom ramen för GATT-avtalet var föga sannolikt att Sverige skulle kunna åstadkomma några mer väsentliga nedskärningar av tekoimporten genom att byta system. Med hänsyn till att de då ingångna begränsningsavtalen (13 stycken) tillsammans

med de ensidiga svenska importbegränsningarna gentemot Taiwan samt avtalen med statshandelsländerna totalt omfattade 95 % av importen av känsliga varor från länder utanför EG och EFTA skulle enligt utskottet en övergång till ett globalsystem endast kunna medföra en marginell förbättring. Ett liknande motionsyrkande avslogs också år 1980.

Enligt utskottets mening saknas anledning att f. n. låta utarbeta ett konkret förslag till ett globalkontingentsystem. Utskottet hänvisar till de skäl mot en övergång som anfördes i 1979 års tekoproposition och de uttalanden i denna fråga som riksdagen gjorde vid behandlingen av ärendet (NU 1978/79:48, rskr 1978/79:390). Utskottet förutsätter att Sverige tar aktiv del i de förhandlingar om ett nytt multifiberavtal som förestår. Skulle dessa förhandlingar inte leda till önskvärt resultat för svenskt vidkommande får självfallet andra utvägar att begränsa importen prövas. Utskottet vill för sin del inte utesluta möjligheten att i en sådan situation en övergång till ett globalkontingentsystem skulle kunna bli aktuell.

1979 års riksdagsbeslut om tekopolitiken innebar bl. a. att riksdagen begärde förslag till lagstiftning rörande *ursprungsmärkning av kläder*. Därigenom tillgodosåg riksdagen delvis ett yrkande från socialdemokratiskt håll. I motion 1980/81:1494 (s) begärs nu att regeringen skall vidta sådana åtgärder att förslag om ursprungsmärkning av kläder kan presenteras för riksdagen under innevarande år.

Regeringen har, som redan berörts, tillkallat en särskild utredare (H 1980:02) med uppdrag att utreda frågan om ursprungsmärkning och lägga fram förslag till bestämmelser på området. Utredningen beräknas, enligt vad utskottet har inhämtat, avge ett betänkande under sommaren 1981.

Utskottet utgår ifrån att regeringen efter beredning av utredningens förslag snarast återkommer i ärendet till riksdagen. Det finns enligt utskottets mening inte anledning för riksdagen att ange någon exakt sista tidpunkt när detta bör ské. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet på denna punkt motion 1980/81:1494.

I den socialdemokratiska motionen lämnas flera förslag på en *effektivisering av begränsningssystemet* för tekoimport. Motionärerna anför att möjligheterna till kontroll av att gällande regler efterlevs är mycket begränsade. Ett av kontrollproblemen utgörs av svårigheten att fastställa i vilket land en importerad vara har producerats. Motionärerna pekar på att tekodelegationen har föreslagit att importlicens eller särskilda ursprungsintryg i vissa angivna fall skulle krävas för varor från EG och EFTA. Vidare nämner de tekodelegationens förslag om dels förbättrad rapportering från exportländerna, dels ökade resurser för kontroll i Sverige hos generaltullstyrelsen och kommerskollegium. Därutöver lämnas två förslag som syftar till att effektivisera kontrollen av tekoimporten. Det ena förslaget gäller det s. k. hemtagningssystemet, vilket innebär att importören får ta hem varupartiet direkt till sitt lager och därefter sända in en tulldeklaration till tullanstalten. Enligt motionärerna medför detta system stora problem när

det gäller exempelvis att kontrollera om det importerade partiet svarar mot vad som har licensierats. Varupartiet i fråga kan nämligen, när tulldeklarationen lämnas, redan ha distribuerats från importörens lager till olika köpare. Motionärerna anser att hemtagningssystemet borde slopas för varor inom tekoområdet.

Det andra förslaget gäller ökat samarbete mellan tullverket och kommerskollegium. Motionärerna menar att tullverket borde få rätt att överlämna uppgifter beträffande enskilda företags import till kommerskollegium. Detta skulle förbättra möjligheterna att effektivt kontrollera att gällande importbestämmelser följs, framhåller de.

Vad gäller de här nämnda förslagen till effektivisering av begränsningssystemet vill utskottet anföra följande.

De förslag till handelspolitiska åtgärder som tekodelegationen under hösten 1980 har inkommit med i en skrivelse till regeringen har remitterats till kommerskollegium för yttrande. Detta gäller inte det av delegationen tidigare framförda förslaget om att importlicens eller ursprungsintyg i vissa fall bör krävas för varor från EG och EFTA. Det förslaget bereds f. n. i regeringskansliet.

Det s. k. hemtagningssystemet innebär i korthet följande.

Enligt tullagen (SFS 1973:670) skall varor som förs in i landet förtullas. Grundprincipen är att man inte får förfoga över införda varor innan detta har skett. Den som anger en vara till förtullning skall lämna tulldeklaration för varan till tullverket.

En importör som har regelbunden importverksamhet kan bli registrerad som hemtagare och därigenom få rätt att ta hand om och i allmänhet även förfoga över sina importvaror redan innan de har förtullats. När det gäller en del varor som är föremål för importrestriktioner får hemtagning ske endast om vissa särskilda villkor har uppfyllts. Detta gäller bl. a. varor som med hänsyn till allmän hälsovård eller säkerhet har omgärdats med importrestriktioner. En annan, i detta sammanhang mer aktuell, begränsning är förfogandeförbud för vissa varor som är föremål för importrestriktioner av handels- eller näringspolitiska skäl, dvs. bl. a. flertalet textilvaror från länder utanför EG och EFTA. Förfogandeförbudet innebär att hemtagaren måste förvara de hemtagna varorna i oförändrat skick till dess föreskrivna införselvillkor har uppfyllts och tullmyndighet meddelat att hinder för vidare förfogande över varorna inte föreligger.

När en hemtagare vill ta hand om en vara, skall han själv eller genom ombud lämna en hemtagningsanmälan till tullanstalt eller till tullupplag som har erhållit generaltullstyrelsens medgivande att mottaga sådan anmälan. I samband med att anmälan lämnas är hemtagaren i vissa fall skyldig att styrka att gällande införselvillkor (licenser m. m.) är uppfyllda och lämna vissa uppgifter för statistiskt ändamål. Hemtagaren behöver inte lämna någon tulldeklaration i samband med att varorna utlämnas till honom, utan detta görs i efterhand.

Fördelarna för hemtagarna framför andra importörer är sålunda bl. a. att varorna kan disponeras tidigare och att längre tid kan tas i anspråk för att färdigställa erforderliga tulldeklarationer. Tullverkets kontroll över hemtagare utövas genom inspektionsbesök och bokföringsgranskning. Missbruk av hemtagningsrätten kan leda till att denna rätt dras in.

Enligt vad utskottet har inhämtat torde det svenska hemtagningssystemet innebära att Sverige mer konsekvent än flertalet industrialiserade länder har genomfört en ordning enligt vilken importören själv avger en tulldeklaration på vilken tulltaxeringen sedan grundas. System liknande vårt förekommer i vissa andra länder men är i varierande grad omgärdade med fler restriktioner än i Sverige. Det finns också flera länder som inte tillämpar hemtagnings-system utan kräver att godset skall förtullas innan det är tillgängligt för importören. Sådana system kan ibland innebära avsevärda fördröjningar i varuhanteringen för importörerna.

Frågan om överföring av viss information från tullmyndigheterna till andra myndigheter har behandlats av riksdagen år 1980. Riksdagens beslut (prop. 1979/80:108, SkU 1979/80:55, rskr 1979/80:352) innebar att tullmyndigheterna fick möjlighet att lämna riksskatteverket och länsstyrelserna uppgifter som rör import och export av varor. Vad gäller frågan om informationsöverföring till andra myndigheter, bl. a. kommerskollegium, sades i propositionen att den fick bedömas i ett större sammanhang. Därvid erinrades om att regeringen har gett brottsförebyggande rådet (BRÅ) i uppdrag att se över bestämmelserna om myndigheternas informationsutbyte och ömsesidiga anmälningsskyldighet och föreslå erforderligt lagstiftningsarbete.

Med anledning av regeringens uppdrag har en av BRÅ tillkallad arbetsgrupp utarbetat promemorian (1980:4) "Informationsutbyte mellan myndigheter. En lägesrapport". Promemorian, som är avsedd att vara en första utredningsetapp i arbetet, innehåller en redovisning av hur arbetsgruppen bedömer att den nya sekretesslagen (1980:100), som trädde i kraft den 1 januari 1981, påverkar möjligheterna till informationsutbyte mellan de myndigheter som är att anse som centrala i kampen mot den organiserade och den ekonomiska brottsligheten. I en andra utredningsetapp avser arbetsgruppen att behandla övriga frågor som omfattas av regeringens uppdrag och sålunda bl. a. se över bestämmelserna om informationsutbyte mellan myndigheterna.

Ett slopande av hemtagningssystemet skulle enligt utskottets mening kunna ge vissa ökade kontrollmöjligheter. Samtidigt måste dock beaktas att ett alternativt system kan medföra ökad byråkrati, fördröjningar för importörerna och ökade kostnader för såväl samhället som importörerna och då i sista hand också för konsumenterna. F. n. saknas till stor del möjligheter att inhysa de importerade varorna i särskilda tullhus, något som med ett annat system torde erfordras innan varorna får tas hem till importörens lager. Utskottet anser, mot bakgrund av vad som här har anförts, att övervägande skäl talar för att hemtagningssystemet inte bör slopas. Andra åtgärder bör

kunna vidtas för att öka effektiviteten i det tillämpade begränsningssystemet. Om det visar sig att sådana åtgärder inte får avsedd effekt bör frågan om hemtagningssystemets slopande prövas på nytt.

Enligt utskottets uppfattning skulle en överföring av information från tullmyndigheterna till kommerskollegium också kunna leda till en förbättrad kontroll av att gällande importbestämmelser följs. Utskottet förutsätter att regeringen, på grundval av bl. a. det arbete som BRÅ bedriver inom detta område, återkommer med förslag till riksdagen i frågan.

Det finns enligt utskottets mening inte anledning för riksdagen att göra något uttalande till regeringen i fråga om vad som här har anförts om effektivisering av begränsningssystemet. Motion 1980/81:1494 avstyrks sålunda i denna del.

I motion 1980/81:1494 (s) upprepas vidare ett tidigare önskemål om att regeringen skall ge kommerskollegium i uppdrag att utarbeta ett system med *importlicensiering*. Systemet skulle innebära relativt långtgående krav på importörerna att även handla med svenska varor. Man skulle eftersträva att fördela licenserna på ett sådant sätt att den totala importen av vederbörande företags försäljning inte uppgår till mer än 70 % av försäljningsvärdet.

Vid behandlingen av 1979 års tekoproposition avslogs ett motionsyrkande om införande av ett importlicenssystem. I betänkandet (reservation nr 3, som bifölls av riksdagen) anfördes bl. a. att verkningarna av ett licenssystem var svåra att överblicka. Det kunde med säkerhet antas att systemet skulle bli byråkratiskt och tungrott samt drabba olika företag mycket olika. Ett licenssystem antogs vara angripbart ur EG:s och EFTA:s synvinkel på formella grunder. Även år 1980 avslogs ett liknande förslag. Utskottet hänvisade då (NU 1979/80:39 s. 18) till det nyss refererade beslutet. Inte heller nu finns det enligt utskottets uppfattning anledning att ompröva det tidigare beslutet. På grundval av det anförda avstyrker utskottet motion 1980/81:1494 i nu aktuell del.

I vänsterpartiet kommunisternas partimotion 1980/81:1102 föreslås att åtgärder skall vidtas för att nedbringa importandelen av tillförseln av tekovaror till 60 %. Motionärerna vill vidare att ett statligt importbolag skall bildas genom vilket all tekoimport skall gå. De nämnda yrkandena är i huvudsak desamma som samma parti lade fram i motioner såväl år 1979 som år 1980 och som då avvisades av riksdagen. Utskottet anser även nu att förslagen är alltför långtgående och avstyrker följaktligen de två nämnda yrkandena i motion 1980/81:1102.

Prissättningen i detaljhandeln

I motion 1980/81:1494 föreslås att åtgärder utan dröjsmål skall sättas in när det gäller prissättningen i beklädnadsdetaljhandeln. Motionärerna hävdar att det procentpåslag som större delen av detaljhandeln tillämpar missgynnar svensktillverkade varor. De erinrar om att statens pris- och kartellnämnd

(SPK) i en undersökning år 1978 konstaterade att metoden med procentuellt pålägg på varan medför att priserna inte kalkyleras på ett kostnadsmässigt motiverat sätt. De förhandlingar som på riksdagens initiativ förts mellan staten och textildetaljhandeln om ändrade prissättningsmetoder har inte lett till något resultat. Motionärerna anser att möjligheterna att nå fram till en tillfredsställande prissättning inom beklädnadsdetaljhandeln sammanhänger med möjligheterna för samhället att ingripa. De föreslår att det i lag skall fastslås att textildetaljhandeln skall tillämpa en kostnadsmässigt motiverad prissättningsmetod. Riksdagen bör enligt deras uppfattning begära ett förslag av regeringen härom.

Också i motion 1980/81:1102 lämnas förslag angående textilhandelns prissättningsmetoder. Motionärerna anför att textilhandeln gynnar importerade produkter genom att tillämpa procentuella pålägg och att prisdifferenserna mellan svensktillverkade och importerade produkter är större än vad som motiveras av kostnadsskillnaderna. De föreslår att handelns prissättning skall regleras genom lagstiftning och att principen därvid skall vara att handelspålägget beräknas i kronor och inte i procent.

Motionsyrkanden av i huvudsak samma innebörd som de nu aktuella har behandlats av riksdagen de tre senaste åren (NU 1977/78:41, NU 1978/79:48, NU 1979/80:39). Riksdagen ställde sig samtliga gånger avvisande till begäran om lagstiftning. Näringsutskottet sade sig år 1979 (NU 1978/79:48 s. 25) vara medvetet om att det skulle stöta på stora svårigheter av både principiell och praktisk natur att tvångslagstifta om en viss prissättningsmetod. Utskottet pekade på att en lagstiftning skulle innebära att avsteg gjordes från den annars allmänt omfattade principen om marknadsanpassad prissättning. Priskonkurrens skulle omöjliggöras. Vid det senaste tillfället (NU 1979/80:39 s. 19) anförde utskottet att bakom tanken att man bör slopa procentpåläggen ligger föreställningen att svensktillverkade varor får ett högre pålägg i kronor än importvarorna. Svenska varor skulle härigenom få "subventionera" importvarorna. Utskottet framhöll att man bör hålla i minnet att inte alla importerade tekovaror är av lågpriskaraktär – så kommer t. ex. större delen av importen av konfektionsvaror från EG- och EFTA-stater och från andra industriländer. Det bör också noteras, uttalade utskottet, att en stor del av de billiga tekovaror som säljs är av svenskt ursprung. Vidare tillämpar handeln i dag inte samma procentuella pålägg på alla varor. Det torde därför vara svårt att komma till slutsatsen att en viss prissättningsmetod framstår som särskilt gynnsam eller ogynnsam just för svensk tekoindustri. Utskottet vidhåller sin inställning i frågan. Det nu anförda utgör, såsom utskottet betonade förra året, naturligtvis inte något skäl mot att regeringen och ansvariga myndigheter följer utvecklingen på prissättningsområdet. Någon anledning för riksdagen att nu göra ett uttalande i saken synes emellertid inte föreligga. De här berörda yrkandena i motionerna 1980/81:1102 och 1980/81:1494 avstyrks därför av utskottet.

Lokaliseringsfrågor m. m.

I motion 1980/81:487 framställs några förslag som rör lokalt och regionalt inflytande över tekopolitiken och lokaliseringen av den statliga tekooversamheten.

Innebörden av motionen är att de lokala och regionala organen i större utsträckning än nu skall få inflytande över de beslut i tekofrågor som fattas på central nivå. Motionärerna anför också att det är viktigt att de myndigheter som skall handha problemen kring tekoindustrins framtid har god närtakt med tekoindustrin. Med hänvisning härtill föreslår de att statlig administration inom tekoområdet skall lokaliseras till Borås.

Riksdagen avslag förre året ett motionsyrkande med ungefär samma innebörd som i det nu aktuella. Näringsutskottet underströk då i sitt betänkande (NU 1979/80:39 s. 20) att de växande statliga insatserna inom tekoindustrin ökar behovet av samordning och samarbete mellan de olika statliga organen på området men också mellan dessa organ samt regionala och lokala organ. Utskottet anförde som sin uppfattning att det bör ankomma på regeringen och de regeringen underställde organen att från fall till fall bedöma hur informationsfunktionen skall utformas. Det kan därvid visa sig lämpligt exempelvis att de kommuner som närmast berörs av aktuella beslut löpande erhåller tillgängligt informationsmaterial genom det statliga organets försorg, sade utskottet. Utskottet ville heller inte utesluta möjligheten av att representanter för lokala intressen, t. ex. kommuner, i vissa fall får delta i samrådsorganens arbete som ledamöter e. d. Utskottet har fortfarande samma uppfattning i denna fråga. Det finns således enligt utskottets mening inte heller nu anledning för riksdagen att göra något uttalande i dessa frågor.

Utskottet kan inte heller biträda tanken på att de statliga tekoaktiviteterna – som bedrivs inom ramen för bl. a. kommerskollegium, ÖEF och industriverket – skulle omlokaliseras på det sätt motionärerna föreslår.

På grundval av det anförda avstyrker utskottet motion 1980/81:487.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *försörjningsberedskapspolitiskt mål för tekopolitiken*
att riksdagen med bifall till proposition 1980/81:100 bilaga 14 moment 1 i ifrågavarande del och moment 2 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1980/81:1494 yrkande 1 i ifrågavarande del godkänner vad som anförts i propositionen,
2. beträffande *övriga mål för tekopolitiken*
att riksdagen

- a) med bifall till proposition 1980/81:100 bilaga 14 moment 2 i ifrågavarande del och med avslag på motion 1980/81:1494 yrkande 1 i ifrågavarande del godkänner vad som anförts i propositionen,
- b) avslår motion 1980/81:1102 yrkande 1,
3. beträffande *branschprogrammet för tekoindustrin*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1494 yrkande 2,
4. beträffande *nationalisering av tekoindustrin*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1102 yrkande 3,
5. beträffande *styrorgan för statsägd tekoindustri*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1102 yrkande 4,
6. beträffande *producentkooperativ verksamhet*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1102 yrkande 5,
7. beträffande *obligatoriska kvalitetsnormer för tekovaror*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1102 yrkande 7,
8. beträffande *tekoproduktionens inriktning*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1102 yrkande 9,
9. beträffande *utrednings- och planeringsarbetet på tekoområdet*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1494 yrkande 3,
10. beträffande *skeindustrin*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1785,
11. beträffande *förhandlingarna om ett nytt multifiberavtal*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1494 yrkande 4,
12. beträffande *globalkontingenter*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1494 yrkande 5,
13. beträffande *ursprungsmärkning av kläder*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1494 yrkande 6,
14. beträffande *effektivisering av begränsningssystemet*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1494 yrkande 7,
15. beträffande *importlicenser*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1494 yrkande 9,
16. beträffande *mål för begränsning av tekoimporten*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1102 yrkande 2,
17. beträffande *statligt importbolag*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1102 yrkande 6,
18. beträffande *prissättningen i detaljhandeln*
att riksdagen avslår motion 1980/81:1102 yrkande 8 och motion 1980/81:1494 yrkande 8,
19. beträffande *lokaliseringsfrågor m. m.*
att riksdagen avslår motion 1980/81:487.

Stockholm den 21 april 1981

På näringsutskottets vägnar
INGVAR SVANBERG

Närvarande: Ingvar Svanberg (s), Johan Olsson (c), Erik Hovhammar (m), Hugo Bengtsson (s), Sven Andersson (fp), Nils Erik Wååg (s), Lilly Hansson (s), Birgitta Hambræus (c), Rune Jonsson (s), Hadar Cars (fp), Karl Björzén (m), Wivi-Anne Radesjö (s), Ingegärd Oskarsson (c), Birgitta Johansson (s) och Per Westerberg (m).

Reservationer

av Ingvar Svanberg, Hugo Bengtsson, Nils Erik Wååg, Lilly Hansson, Rune Jonsson, Wivi-Anne Radesjö och Birgitta Johansson (alla s).

1. Försörjningsberedskapspolitiskt mål för tekopolitiken (mom. 1)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "Näringsutskottet konstaterar" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Regeringen hävdar att den inte siktar till någon ändring av planeringsnormerna för försörjningsberedskapen på tekoområdet. Samtidigt föreslår den emellertid att det mål för försörjningsberedskapen inom teko- och skoområdena som riksdagen har beslutat om nu i stället skall ses som ett riktmärke. Utskottet finner detta vara ett uttryck för en sänkt ambitionsnivå som utskottet inte kan ställa sig bakom. Propositionen avstyrks således i denna del. Riksdagen bör i stället i ett uttalande till regeringen ansluta sig till kravet i motion 1980/81:1494 på en oförändrad formulering av målet för försörjningsberedskapen på teko- och skoområdena.

dels att utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *försörjningsberedskapspolitiskt mål för tekopolitiken*

att riksdagen med anledning av proposition 1980/81:100 bilaga 14 moment 1 i ifrågavarande del och moment 2 i ifrågavarande del och med bifall till motion 1980/81:1494 yrkande 1 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Övriga mål för tekopolitiken (mom. 2)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att produktionsvolymen åren 1979 och 1980 i stort motsvarar 1978 års produktionsvolym. Målet beträffande produktionsvolymen har sålunda i allt väsentligt kunnat uppfyllas. Såväl i propositionen som i

den socialdemokratiska partimotionen redovisas dock uppgifter som tyder på att både produktions- och sysselsättningsnivåerna framgent kommer att sjunka. Tekodelegationen har funnit att ett betydande bortfall i produktionskapaciteten kommer att ske redan under år 1981 om inte kraftfulla åtgärder sätts in. Regeringens förslag att upprätthållande av 1978 års produktionsvolym fortsättningsvis skall utgöra endast ett riktmärke för tekopolitiken ter sig särskilt betänkligt mot denna bakgrund. Utskottet vill vidare peka på att ett annat av de mål som riksdagen har uppställt för tekoindustrin, nämligen att svensk industri bör svara för 30 % eller mer av den totala tillförseln av tekovaror till den svenska marknaden, inte har kunnat upprätthållas. I detta läge är det angeläget att slå fast att de mål som riksdagen tidigare har angivit för tekopolitiken skall gälla utan förändring. Utskottet föreslår att riksdagen, såsom begärs i motion 1980/81:1494, gör ett uttalande av denna innebörd. Propositionen avstyrks därmed i här angiven del.

dels att utskottet under 2 bort hemställa

2. *beträffande övriga mål för tekopolitiken*

att riksdagen

a) *med anledning av proposition 1980/81:100 bilaga 14 moment 2 i ifrågavarande del och med bifall till motion 1980/81:1494 yrkande 1 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,*

b) *avslår motion 1980/81:1102 yrkande 1.*

3. Branschprogrammet för tekoindustrin (mom. 3)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 10 med "Med hänsyn" och slutar på s. 11 med "denna del" bort ha följande lydelse:

De utvärderingar av stödåtgärderna som här nämnts har endast i begränsad utsträckning tagit upp de frågor som motionärerna aktualiserar. Utskottet delar motionärernas uppfattning att branschprogrammet bör utvärderas på ett mera fullständigt sätt. På förslag av näringsutskottet (NU 1977/78:32 s. 2) uttalade riksdagen år 1977 att det var angeläget att man öppnade möjligheter till bidrag för kollektiva marknadsföringsåtgärder med inriktning på hemmamarknaden för att därigenom stärka avsättningsmöjligheterna för svenska tekoprodukter. Enligt vad utskottet har inhämtat från industriverket har emellertid endast en begränsad del av anslaget hittills använts för detta ändamål. I likhet med motionärerna anser utskottet att stödet till marknadsföring på hemmamarknaden bör få ett ökat utrymme inom branschprogrammet. Utskottet föreslår att riksdagen gör ett uttalande av denna innebörd. Därigenom tillgodoses motion 1980/81:1494 i ifrågavarande del.

dels att utskottet under 3 bort hemställa

3. beträffande *branschprogrammet för tekoindustrin*
att riksdagen med bifall till motion 1980/81:1494 yrkande 2 som
sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

4. Utrednings- och planeringsarbetet på tekoområdet (mom. 9)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 12 med "Utskottet är" och slutar på s. 13 med "på tekoområdet" bort ha följande lydelse:

De låne- och garantisystem som utskottet vid tidigare tillfällen syftade på är inte i första hand till för att hjälpa tekoföretag med likviditetsproblem att komma över säsongsvackorna. Det finns därför anledning att tillmötesgå motionärernas önskemål om att de utredande myndigheterna skall redovisa förslag till hur dessa likviditetsproblem skall kunna lösas. Utskottet anser att en lösning kan vara att man tillskapar en särskild stödform innebärande säsongkrediter i enlighet med motionärernas förslag. Utskottet tillstyrker sålunda motion 1980/81:1494 i detta avseende.

Vad gäller förslaget om ett statligt ägt saneringsbolag för tekoindustrin anser utskottet i likhet med motionärerna att detta förslag bör omfattas av det fortsatta planeringsarbetet. Detsamma gäller förslaget om särskilda tekostrukturlån. Med hänsyn till den prekära situationen för många tekoindustrier och samhällets intresse av att dessa industrier i en eller annan form kan fortleva är det enligt utskottets mening nödvändigt med ett särskilt saneringsbolag för tekoindustrin.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att forskningsfrågorna har en självklar plats i den långsiktiga planeringen för tekoområdet.

Utskottet föreslår att riksdagen uppmanar regeringen att låta vad utskottet här anför bli riktningsgivande för det fortsatta utrednings- och planeringsarbetet på tekoområdet. Därmed tillstyrker utskottet det berörda yrkandet i motion 1980/81:1494.

dels att utskottet under 9 bort hemställa

9. beträffande *utrednings- och planeringsarbetet på tekoområdet*
att riksdagen med bifall till motion 1980/81:1494 yrkande 3 som
sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

5. Förhandlingarna om ett nytt multifiberavtal (mom. 11)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "Sverige har" och slutar med "om multifiberavtalet" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att tekoimportens ökningstakt

utgör ett hot mot möjligheterna att förverkliga de av riksdagen beslutade målen för tekopolitiken. Detta bör beaktas vid förberedelsearbetet inför förhandlingarna om multifiberavtalet. Med hänsyn till den betydande minskningen under den senaste femårsperioden inom skinnindustrin av antalet anställda och av produktionen anser utskottet det också av behovet påkallat att man från svensk sida arbetar för att ett nytt multifiberavtal även skall omfatta skinnkonfektion.

Utskottet tillstyrker sålunda motionen i denna del.

dels att utskottet under 11 bort hemställa

11. *beträffande förhandlingarna om ett nytt multifiberavtal*
att riksdagen med bifall till motion 1980/81:1494 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

6. Globalkontingenter (mom. 12)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 15 med "Vid riksdagens" och slutar på s. 16 med "bli aktuell" bort ha följande lydelse:

Riksdagen avslag förre året ett socialdemokratiskt yrkande om att regeringen omedelbart skulle låta utreda verkningarna för svenskt vidkommande om Sverige övergår till ett system med s. k. globalkontingenter. Utskottet (NU 1979/80:39 s. 18) uttalade dock att om förhandlingarna om ett nytt multifiberavtal inte skulle leda till önskvärt resultat för svenskt vidkommande andra vägar att begränsa importen självfallet fick prövas. Utskottet ville för sin del inte utesluta möjligheten att i en sådan situation en övergång till ett globalkontingentsystem skulle kunna bli aktuell. Utskottet delar motionärernas uppfattning att ett konkret förslag till globalkontingentsystem bör utarbetas som en beredskapsåtgärd för den händelse förhandlingarna inte leder till för Sverige acceptabla lösningar. Eftersom multifiberavtalet snart löper ut bör kommerskollegium omedelbart ges i uppdrag att utarbeta ett sådant system.

dels att utskottet under 12 bort hemställa

12. *beträffande globalkontingenter*
att riksdagen med bifall till motion 1980/81:1494 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

7. Effektivisering av begränsningssystemet (mom. 14)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 18 med "Ett slopande" och slutar på s. 19 med "denna del" bort ha följande lydelse:

Ett slopande av hemtagningssystemet skulle otvivelaktigt kunna ge ökade möjligheter till kontroll av att de bestämmelser som gäller inom begränsningssystemet för tekovaror verkligen efterlevs. Enligt utskottets mening bör regeringen lägga fram förslag till riksdagen i denna fråga.

Utskottet anser också att en överföring av information från tullmyndigheterna till kommerskollegium skulle kunna leda till en förbättrad kontroll av att gällande importbestämmelser följs. Det är därför angeläget att regeringen på grundval av bl. a. det arbete som BRÅ bedriver inom detta område återkommer med förslag till riksdagen i frågan.

I samband med att regeringen behandlar de här nämnda förslagen bör regeringen se över om de medför ökade krav på resurser vid tullverket.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet alltså förslagen i motion 1980/81:1494 om en effektivisering av begränsningssystemet.

dels att utskottet under 14 bort hemställa

14. beträffande *effektivisering av begränsningssystemet*
att riksdagen med bifall till motion 1980/81:1494 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

8. Importlicenser (mom. 15)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 19 som börjar med "Vid behandlingen" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

De nuvarande begränsningsavtalen är uppenbarligen inte tillräckliga för att det av riksdagen uppställda målet att svensk industri skall svara för 30 % eller mer av den totala tillförseln av tekovaror skall kunna uppnås. Det är utskottets uppfattning att ett sådant resultat inte kan åstadkommas såvida inte Sverige inför importlicensiering med krav på importörerna att handla även med svenska varor förutom med importvarorna. Såsom föreslås i motionen skulle licenserna gälla import från länder utanför EG och EFTA och ev. även statshandelsländerna. Utskottet anser i likhet med motionärerna att kommerskollegium bör ges i uppdrag att utarbeta ett sådant system för importregleringen. Det nu anförda innebär att utskottet tillstyrker motion 1980/81:1494 i angiven del.

dels att utskottet under 15 bort hemställa

15. beträffande *importlicenser*
att riksdagen med bifall till motion 1980/81:1494 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

9. Prissättningen i detaljhandeln (mom. 18)

Reservanterna anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 20 som börjar med "Motionsyrkanden av" och slutar med "av utskottet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser, i likhet med vad den socialdemokratiska minoriteten anförde såväl år 1979 som år 1980, att det nu inte återstår någon annan utväg än att lagstiftningsvägen ingripa mot prissättningsmetoderna inom detaljhandeln. Detta skall ses mot bakgrund av att förhandlingarna mellan staten och textilhandelns företrädare om en lösning på frivillig basis har blivit resultatlösa.

Utskottet vill samtidigt understryka att det till följd av de ändrade riktlinjer för prisövervakningen som regeringen i slutet av år 1980 har utfärdat för SPK finns risk för att nämnden inte längre har samma möjligheter att följa och söka påverka prissättningsmetoderna i textildetaljhandeln. De nya riktlinjerna innebär nämligen bl. a. att prisövervakningen inom textil- och skoområdena inte längre skall bedrivas med samma intensitet som tidigare.

Med vad utskottet här har anfört instämmer utskottet i det berörda yrkandet i motion 1980/81:1494. Därmed tillgodoses också yrkandet i motion 1980/81:1102.

dels att utskottet under 18 bort hemställa

18. beträffande *prissättningen i detaljhandeln*

att riksdagen med bifall till motion 1980/81:1494 yrkande 8 och med anledning av motion 1980/81:1102 yrkande 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

Särskilt yttrande

Hadar Cars (fp) anför:

Statliga anslag för att stödja svenska företags marknadsföring av sina varor i Sverige borde inte förekomma. Stödförmer av detta slag rimmar dåligt med de handelspolitiska principer och mål som statsmakterna har ställt upp. Det är därför önskvärt att denna form av statligt stöd till tekoindustrin successivt avvecklas.